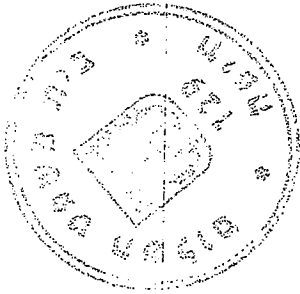

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

בפני ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959
יו"ר הועדה כב' השופטת ישראלה קראי-גירון
חבר הועדה - פרופ' איתן פלדי
חבר הועדה - מר דוד לוקוב

דוד ורובל, ת.ז. 054861844
ע"י ב"כ עו"ד מ. פסקל

המערער

נגד

קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

המשיב

פסק דין

א. מבוא

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 1. המערער, יליד 1957, גויס לשירות סדיר בצה"ל ביום 20.8.75 בפרופיל 97. המערער שירת
- 6 בצה"ל בשירות סדיר ובשירות קבע עד שנת 2006, למעט הפסקה בין השנים 1978-1979
- 7 והשנים 1985-1988.
- 8
- 9 2. המערער שירת בחיל החימוש בתפקיד בקר אש ובמסגרת תפקידו שימש טכנאי מערכות
- 10 בקרת אש בטנקים, בתותחי ארטילריה וכד'.
- 11
- 12 3. המערער ערער בפנינו על החלטת המשיב מיום 21.7.08, אשר קבעה כי אין קשר סיבתי בין
- 13 הפגימות שנמצאו בברכו השמאלית ובע"ש צווארי לבין תנאי שירותו הצבאי.
- 14 עוד נקבע בהחלטת המשיב מיום 21.7.08 כי מצבו הרפואי של המערער בגין בעיית טחורים
- 15 ממנה הוא סובל הוחמר בגין שירותו הצבאי בשיעור 0.01% בלבד.
- 16
- 17 4. מלכתחילה ערער המערער על החלטות נוספות של המשיב בעניינו, לרבות בתחום א.א. גרון
- 18 ובקע מפשעתי ואולם, במהלך ההליכים ויתר המערער על ערעורו בנקודות אלו.
- 19
- 20 5. המערער טען בערעורו כי קיים קשר בין תנאי שירותו ובין פגימותיו בתחום ע"ש צווארי,
- 21 ברך שמאל וטחורים, בשל טיב העבודה שנדרש לבצע במהלך שירותו. המערער טען כי

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

- 1 במהלך עבודתו נדרש להרים משאות כבדים ולבצע עבודתו בתנחות שונות תוך כיפוף גב,
 2 מתיחת גפיים וצוואר. המערער טוען כי נדרש לבצע עבודה פיזית מאומצת לאורך שעות
 3 רבות, כן נדרש לשעות נהיגה רבות, עבודת ידיים מרובה, הרמת משאות, קפיצות ושינוי
 4 תנחות. כל אלו לוו במתח נפשי רב.
 5 עוד נטען כי השירות התאפיין ביציאה לשטח ושהייה זמן רב בתנאי שדה ללא יכולת לאכול
 6 ארוחות קבועות, מסודרות ומזינות, ללא יכולת לשתות נוזלים באופן תדיר ומספק וללא
 7 תנאי סניטציה נדרשים.
- 8
- 9 6. לערעורו צירף המערער תצהיר מטעמו ומטעם מר גבריאל בן דוד, אותו הכיר במהלך
 10 שירותו וכן חוות דעת שנערכה על ידי די"ר קליגמן, אורטופד, מיום 12.2.09.
- 11
- 12 7. המשיב בכתב תשובתו טען כי דין הערעור להידחות וכי החלטת המשיב מיום 21.7.08 בדין
 13 יסודה, והיא נסמכת על בדיקות רפואיות וחוות דעת רפואיות סבירות ונכונות.
- 14
- 15 8. נטען כי אין קשר סיבתי בין הפגימות בע"ש צווארי שנתגלו אצל המערער והפגימות בברכו
 16 השמאלית ובין תנאי שירותו.
- 17 עוד נטען כי לא היה דבר בתנאי שירותו של המערער אשר הביא להחמרת מצבו הרפואי בשל
 18 בעיית טחורים ממנה הוא סובל. נטען כי תנאי שירותו היו סבירים: המערער יצא יום יום
 19 לביתו וסופקו לו ארוחות סדירות, נוזלים לשתיה ותנאי סניטציה הולמים.
- 20
- 21 9. המשיב בתשובתו הסתמך על שתי חוות דעת שניתנו מטעם פרופ' ביאליק מימים 5.8.07 ו-
 22 29.9.09 וכן על חוות דעת די"ר עודה זמורה, מומחה בכירורגיה מיום 22.8.07.
- 23
- 24 10. יצוין כי בימים 6.1.10 ו-30.6.10 הגיעו הצדדים להסדר דיוני, לפיו המערער חזר בו מערעורו
 25 בנוגע לבעיות בתחום א.א.ג ובתחום הבקע המפשעתי. הוסכם כי טענות המערער בתחום
 26 הטחורים והקשר בין פגימה זו ותנאי שירותו ייבדקו שנית ע"י מומחה מטעם המשיב, די"ר
 27 זמורה, אשר יעיין גם בתצהירים. סוכם עוד כי לא יהיה צורך בהגשת חוות דעת בתחום זה
 28 ע"י המערער. לשני הצדדים ניתנה זכות להגיש תצהירי עדות ראשית בנוגע לתנאי שירותו
 29 של המערער.
- 30 משכך, צודק ב"כ המערער בתשובתו לסיכומי ב"כ המשיב כי לא היה מקום להעלות טענות
 31 כנגד הימנעות המערער מהגשת חוות דעת מטעמו בתחום הכירורגיה.
- 32
- 33 11. ביום 30.6.10 שמעה הועדה עדויות המערער ועד מטעמו, מר בן דוד. לאחר מכן נשמעו
 34 סיכומי טענות הצדדים בתחום הפגיעות האורטופדיות.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

1 בנוסף וכמוסכם בין הצדדים, הוגשו למומחה, ד"ר זמורה, תצהירים מטעם המערער,
 2 ומטעם המשיב, מר ירון בן סימון, רמ"ד אחזקה בפיקוד צפון, אשר המערער שירת תחת
 3 פיקודו. לאחר מכן ניתנה חוות דעת משלימה מטעם ד"ר זמורה ביום 30.9.10. בחוות הדעת
 4 נקבע כי בעיית הטחורים ממנה סובל המערער הוחמרה בזמן שירותו. מידת ההחמרה
 5 תלויה, לדעת המומחה, בתקפות טענותיו העובדתיות של המערער לעניין תנאי הסניטציה
 6 והמזון בזמן שירותו. המומחה קבע כי אם ימצאו טענותיו מוצדקות הרי יש לקבוע כי תנאי
 7 השירות גרמו להחמרת המצב בשיעור 50%, עוד קבע המומחה כי גם הרמת משאות כבדים
 8 לעיתים תכופות יכולה לתרום לעלויות לחץ תוך בטני הגורם לטחורים. המומחה קבע כי כך
 9 קרה בעניינו של המערער, ואולם בגין בעיה זו הוחמר מצבו רק בשיעור 10%.

חוות דעת הצדדים

בעיית הטחורים:

10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

1. מלכתחילה הוצגה בפנינו רק חוות דעת של ד"ר זמורה מטעם המשיב, וזאת עפ"י הסכמת הצדדים. ד"ר זמורה נתן חוות דעת ראשונה ביום 22.8.07. בחוות דעת זו קבע ד"ר זמורה כי טחורים הגורמים לסבל ולסימפטומים, נגרמים לרוב מלחץ תוך בטני מוגבר לתקופות ממושכות. לחץ זה נגרם בעיקר מקשיי התרוקנות ומאמץ בעת יציאה. קשיים אלו יכולים להיגרם גם בשל כלכלה ענייה בסיבים ושתייה לא מספקת. לדעת ד"ר זמורה, תנאי שירות צבאי מאפשרים לרוב תזונה מאוזנת ושתייה מספקת ולרוב תנאים להתפנות בזמן סביר בדומה לאזרחות. מאידך, סבר ד"ר זמורה כי גם הרמת משאות כבדים ומאמץ גופני תורמים להחמרת סימפטומים עכב טחורים. לטענת ד"ר זמורה, משלא נשללה האפשרות כי אכן הרים המערער במהלך שירותו משאות כבדים, יש לקבוע כי בשל תנאי שירותו (הרמת משאות), בעיית הטחורים אצל המשיב הוחמרה במהלך השירות בשיעור 10%.

26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35

2. כאמור, הגיעו הצדדים לכלל הסכמה כי תצהירים בנוגע לתנאי שירותו של המערער יועברו לידי ד"ר זמורה וזה יבדוק עמדתו מחדש, לאור תיאורי הצדדים את תנאי שירותו. ביום 30.9.10 נתן ד"ר זמורה חוות דעת נוספת, לאחר שעיין בתצהיר המערער ובתצהיר מר בן סימון באשר לתנאי שירותו. ד"ר זמורה קבע כי אין זה מתפקידו להכריע במחלוקת העובדתית באשר לתנאי שירותו של המערער, ואולם, לדעתו, באם טענות המערער באשר לתנאי שירותו נכונים, תנאים אלו גרמו להחמרת מצבו ב-50%. ד"ר זמורה נותר איתן בדעתו כי תנאי השירות הכרוכים בהרמת משאות, תרמו כ-10% להחמרת מצבו של המערער בתחום הטחורים.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

1		בתחום האורטופדי – עמ"ש צווארי:	II
2			
3	1.	המערער בערעורו נסמך על חוות דעת ד"ר קליגמן מיום 12.2.09. ד"ר קליגמן קובע כי	
4		המערער התגייס לשירות ללא כל מגבלה בע"ש צווארי ובברכיים.	
5			
6	2.	ד"ר קליגמן קובע בנוגע לע"ש צווארי כי בבדיקות MRI שבוצעה למערער ביום 18.3.06 נמצא	
7		בלט דיסק בגובה C4-5, בלט דיסק קל עם הצרות הפירמו הניורלי השמאלי על רקע עיבוי	
8		מפרק פאצטרי, בגובה C5-C6, בלט דיסק אחורי עם אוסטופיטים ובגובה C6-7, בלט	
9		דיסק הלוחץ על השק הדרולי.	
10		ד"ר קליגמן מוסיף שבבדיקות MRI מיום 25.6.07 נמצא בלט דיסק בגובה C4-7, עיבוי	
11		PLL בגובה C5-7 עם לחץ על קדמת חוט השדרה. לדעת ד"ר קליגמן, מדובר בפריצות	
12		דיסק משמעותיות עם לחץ על קדמת חוט השדרה.	
13			
14	3.	ד"ר קליגמן קובע קיומו של קשר סיבתי בין הפגמות בע"ש צווארי אצל המערער ושירותו	
15		הצבאי משום:	
16	I	לפני שירותו לא סבל המערער מפגמות בע"ש צווארי.	
17			
18	II	סוג העבודה של המערער שכללה עבודה מרובת שעות בנשיאת משאות כבדים, תוך	
19		כיפוף הגב והבהכיים ותנוחות שונות הגורמת לנזק ניווני לדיסקים בין חולייתיים.	
20			
21	III	העובדה שתלונות המערער מופיעות מאוחר תומכות במסקנה שמדובר בנזק	
22		דיסקאלי מתמשך.	
23			
24	4.	מטעם המשיב נתן פרופ' ביאליק שתי חוות דעת.	
25		בחוות דעתו הראשונה מיום 9.8.07 מסכים פרופ' ביאליק כי בדיקות MRI גילו אצל	
26		המערער בלט דיסק בנזק לשינויים ניווניים. לטענת פרופ' ביאליק, מדובר במערער שהחל	
27		סובל בהדרגה לאחר כשלושים שנות שירות מכאבי צוואר ואלו התפתחו, כפי שהדבר	
28		מתרחש אצל רבים מבני גילו, על רקע שינויים ניווניים.	
29		פרופ' ביאליק מסכים כי שינויים ניווניים אלו מופיעים בד"כ אצל בני אדם בעשור חמישי או	
30		שישי לחייהם ואולם, טוען כי הפגימה יכולה להופיע גם קודם לכן.	
31		לדעת פרופ' ביאליק, העובדה שמדובר בכאבים שהחלו בהדרגה ובתחילה בתדירות נמוכה	
32		והופיעו באמצעי הדמיה החמרת שינויים ניווניים, מלמדת על העדר קשר בין מצב בעמ"ש	
33		צווארי ותנאי השירות.	
34			

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

5.

1 בחוות דעתו הנוספת מיום 22.9.09, משיב פרופ' ביאליק לטענות ד"ר קליגמן בחוות דעתו
2 וקובע כי בהעדר סימוכין להופעת כאבים אצל המערער לפני 2003 ומן העובדה שלאחר
3 השירות הכאבים חלפו, ניתן ללמוד כי מדובר בכאבים שהחלו בגיל 40 על רקע שינויים
4 ניווניים.

5 עוד טוען פרופ' ביאליק שהרמת משאות, כפי שעשה המערער, הייתה מטילה מעמסה על
6 עמ"ש מותני וגב תחתון ולא על עמ"ש צווארי.

7 פרופ' ביאליק שולל קשר בין תנאי שירותו של המערער ובעיותיו בעמ"ש צווארי בשל
8 העובדה שתלונות המערער החלו שנים רבות לאחר תחילת עבודתו. עוד טוען פרופ' ביאליק
9 כי מהעובדה שעבודת המערער לא השפיעה על עמוד שדרה מותני, ניתן להסיק שאין בפנינו
10 מערער שבשל צורת עבודתו נפגע בגבו בפגיעות חוזרות ונשנות שהביאו ליצירת שינויים
11 ניווניים בעמ"ש צווארי.

12 עוד טוען פרופ' ביאליק כי מהעובדה שהכאבים פסקו עד תום השירות בצה"ל, ניתן ללמוד
13 שמדובר בשינויים ניווניים אופייניים לבני גילו של המערער.

III בתחום האורטופדי – ברכיים:

1.

17 המערער בערעורו נסמך על חוות דעת ד"ר קליגמן מיום 12.2.09. ד"ר קליגמן קובע בחוות
18 דעתו כי המערער לא סבל מבעיות ברכיים טרם גיוסו. עוד קבע ד"ר קליגמן כי המערער החל
19 סובל מכאבי ברכיים בשנת 1996 שהלכו וגברו וכי ביום 6.4.05 נערכה למערער בדיקת MRI
20 בברך שמאל שהדגימה קרע הוריזונטלי בקרן אחורית סהרון פנימי ואילו ברך ימין נמצאה
21 תקינה.

22 ביום 21.5.06 בוצעה בדיקת ארטרוסקופיה לברך שמאל שהדגימה CMP.

23 ד"ר קליגמן קבע כי המערער סובל בברך שמאל על נזק שלא אובחן ולא טופל ולפיכך,
24 בדיקת ארטרוסקופיה הדגימה CMP. לדעת ד"ר קליגמן, נזק כזה הינו פרי טראומה ואינו
25 יכול לנבוע משינויים ניווניים אופייניים לבני גילו של המערער.

2.

27 המשיב הסתמך על חוות דעת פרופ' ביאליק מימים 9.8.07 ו-22.9.09. בחוות דעתו הראשונה
28 קבע פרופ' ביאליק כי אכן בבדיקת MRI מיום 6.4.05 נמצאו בברכו השמאלית של המערער
29 קרע בסהרון פנימי ובנוסף שינויים ניווניים קלים.

30 לטענת פרופ' ביאליק, אין קשר בין הפגיעה בברכו השמאלית של המערער ותנאי שירותו,
31 משום שהמערער לא התלונן על כאבים ולא ארע לו דבר בעשרות השנים בהן שירת שקדמו
32 לשנת 2005. לטענת פרופ' ביאליק, עודף משקלו של המערער והעובדה שקיימים אצלו
33 שינויים ניווניים המאפיינים את בני גילו, הם שגרמו לנזק בברך שמאל.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

3. בחוות הדעת השנייה מיום 22.9.09 מוסיף פרופ' ביאליק כי עבודת המערער לא התאפיינה בקפיצות או ריצות או עבודה בכריעה, המהווה עומס על הברכיים, אלא רק עבודה תוך כיפוף ברכיים ואין די בכך ליצור עומס מיותר על הברכיים. כן שולל פרופ' ביאליק קיומן של פגיעות ישירות או עקיפות בברכיים במהלך השירות.
- עוד תמה פרופ' ביאליק מדוע במשך שירותו הארוך של המערער, עד שנת 2005, לא גרמה עבודתו לבעיות בברך.
- פרופ' ביאליק אינו מסביר מדוע שינויים ניווניים אופייניים לבני גילו של המערער לא הופיעו בשתי ברכיו, של המערער.

טענות הצדדים

I בתחום בעיות הטחורים:

1. טוען ב"כ המערער כי חוות דעת ד"ר זמורה מלמדות שאכן תנאי שירותו של המערער שהיו כרוכים בהרמת משאות כבדים החמירו מצבו. לטענת ב"כ המערער, אין להסתפק בקביעת המומחה כי מדובר ב-10% בלבד ולמשיב סמכות להגדיל קביעה זו בעשרות מונים כפי שעשה בעבר בנוגע לנכים אחרים.
2. עוד טוען ב"כ המערער כי הוכחו כנדרש טענות המערער באשר לתנאי שירותו. העובדה שאולץ לשהות בתנאי שטח בהם לא התאפשרו לו תנאים סבירים לשמירה על אכילה מאוזנת, שתייה מרובה ויציאות קבועות. לפיכך ובהסתמך על תקדימים קודמים, טוען ב"כ המערער כי יש להכיר בקשר של גרימה מלאה בין תנאי שירותו של המערער ובעיית הטחורים.
3. מאידך, טוען ב"כ המשיב כי עפ"י עדות המערער, הוא שירת ביחידה פתוחה, כי מסוגל היה לישון כל לילה בביתו, וכך עשה במרבית תקופת שירותו. כן נטען כי למערער סופקו תנאי מזון במרבית התקופה באופן סדיר מאוזן וסביר.
- עוד מסתמך המשיב על תצהיר מפקד המערער במספר שנים, הקובע כי עבודתו שביצע המערער בבסיסים אחרים היו ביחידות בהם פעלו חדרי אוכל מסודרים ובתוך בסיסים בעלי תאי סניטציה מעולים.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

II בתחום האורטופדי:

- 1
2
3 לעניין זה טוען המערער כי הפגיונות בע"ש צווארי ובברכו השמאלי קשורים לתנאי שירותו
4 וצורת עבודתו, לרבות הצורך לבצע עבודות תוך מתיחת גפיים, כיפוף גב בקפיצות ותנאים
5 קשים, ולרבות הצורך בנשיאת משאות.
6 המערער מפנה תשומת הלב כי אין זהות בפגיעה בשתי ברכיו וכי הוא אובחן כסובל
7 משינויים ניווניים ובנוסף ומפריצת דיסק.
8
9 מאידך טוען המשיב כי אין קשר בין תנאי שירותו של המערער ומצבו וכי הליקויים
10 והפגיונות בגבו נובעות משינויים ניווניים אופייניים לבני גילו.
11 המשיב טוען בנוסף כי אין להחיל בעניינו של המערער ההלכות לפיהם מצבו נובע
12 ממיקרוטראומה, משום שלא הוכחו תנאים להיווצרות מיקרוטראומה וכי העבודה שביצע
13 המערער לא הייתה זהה והשתנתה ממקרה למקרה.

דיון והכרעה

I בעיית הטחורים:

- 17
18
19 לאחר שבדקנו כל החומר הרלוונטי, מצאנו מקום לקבל ערעור המערער בחלקו.
20 לטעמנו, השכיל המערער להוכיח טענותיו גם לגבי תנאי שירותו, בכל הנוגע לקשיים לקבל
21 תזונה מסודרת ומאוזנת, לקשיים לקבל תנאים שיבטיחו שתייה מרובה וקבועה ותנאי
22 התפנות מסודרים.
23
24 כזכור, שמענו בפנינו רק עדות מטעם המערער.
25 המשיב לא השכיל להביא לעדות נותן התצהיר מטעמו, למרות שתצהיר זה הומצא
26 למומחה, ד"ר זמורה.
27
28 בעדותו מתאר המערער מצב בו עבודתו נמשכה מהבוקר עד הערב, במיוחד מקום בו נדרש
29 לבקר ביחידות שריון סדירות. המערער גם העיד כי עבד לפרקים בסופי שבוע, העיד כי ביצע
30 עבודות גם בשטח ולא רק בסדנאות, מקום שלא הייתה לו עזרה, גם לא בהרמת משאות.
31 מכאן ניתן להבין כי תנאי העבודה בשטח, גם בכל הנוגע לתנאי סניטציה, מזון ושתייה, היו
32 שונים מהתנאים ביחידות האם או בבסיסים.
33
34 עוד לא נסתרה טענת המערער כי שימש כטכנאי שטח בתנאי שדה, בתנאי מזג אויר משתנה,
35 כאשר נדרש לסיים את המוטל עליו ללא קשר לתנאי השטח. העובדה כי המערער שירת

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

- 1 ביחידה פתוחה והיה ראוי ללון בביתו, אינה סותרת טענתו כי לכשנדרש בעבודתו, נותר
2 לעבוד שעות ארוכות כדי לסיימה בתנאי שטח קשים, לא שב לביתו מדי יום ולא הצליח
3 לשמור על תזונה מאוזנת, שתייה מרובה ותנאים להתפנות סדירה.
4
- 5 התרשמותנו מעדות המערער בפנינו אינה כזו המאפשרת לקבוע שאין להתייחס לאמור
6 בעדותו. התרשמותנו מעד שהעיד באופן בהיר וסביר ולא נטה להגזמה בתיאור תנאי
7 שירותו.
8
- 9 מאידך, אין לשכוח כי תצהיר מר בן סימון מטעם המשיב מתייחס רק לתקופה חלקית
10 בשירות המערער, משום שמר בן סימון הכיר את המערער רק בין השנים 2003-2006.
11 עיון בתצהיר מר בן סימון, מלמד כי התצהיר אינו מתייחס כלל לטענה כי חלק מעבודת
12 המערער נעשתה בתנאי שדה ולא ביחידות היושבות בבסיסים מסודרים. מר בן סימון לא
13 שלל האפשרות כי המערער ביצע עבודתו גם בתנאי שדה.
14
- 15 תצהיר מר בן סימון גם אינו עולה בקנה אחד עם האמור במסמך שחיבר מר בן סימון ביום
16 1.11.05 והמצוי בתיק הרפואי שהועבר לעיונו. שם כתב מר בן סימון כי המערער נדרש
17 לעבוד כטכנאי שדה, תפקיד שהכיל גם פן מבצעי ובגינו השתתף המערער בכל המבצעים
18 ועסק עיסוק סזיפי בתחומי לבנון במגוון רחב של משימות.
19 מר בן סימון, אשר במכתבו הנ"ל תלונת שהשמיע בפניו המערער באשר לתנאי שירותו
20 ובעיותיו הרפואיות, והאמור במסמך זה אינו עולה עם האמור בסעיף 7 לתצהירו של מר בן
21 סימון.
22
- 23 כזכור, הלכה היא כי במקרה של ספק, יש מקום ליתן הכרעה המטיבה עם המערער, שעה
24 שהועדה דנה בערעורים כגון הערעור דנן. עוד נקבע כי אין צורך לחייב המערער לספק
25 הוכחה חד משמעית לטענותיו לעניין תנאי שירותו ודי בהוכחה נדרשת של מאזן
26 הסתברויות.
27 לטעמנו עמד המערער בנטל זה.
28
- 29 משכך, אנו קובעים כי המערער הוכיח טענותיו לעניין תנאי שירותו ובהתאמה, ולאור
30 קביעת ד"ר זמורה, יש לקבוע כי תנאי שירותו (תזונה לקויה, תנאי יציאה ירודים וכד'),
31 החמירו מצבו בתחום הטחורים ב-50%. בנוסף, יש לזכור כי הוכחה גם טענת המערער
32 שתנאי העסקתו, עבודתו, חייבו אותו להרים משאות כבדים ועפ"י קביעת ד"ר זמורה, גם
33 עניין זה החמיר מצבו בתחום הטחורים.
34

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

10. בשיקולנו כל זאת, אנו קובעים כי תנאי שירותו של המערער החמירו מצבו הרפואי בגין טחורים ב-60%.
- 11 **בעיות בעמ"ש צווארי:**
1. בויכוח שנתגלה בין פרופ' ביאליק וד"ר קליגמן, נחה דעתנו כי יש להעדיף קביעותיו של ד"ר קליגמן.
2. הוכח כי במקרה דנן בדיקות MRI גילו אצל המערער שינויים ניווניים בנוסף, פריצות דיסק. לא מדובר בנזק המתבטא רק בשינויים ניווניים. כזכור, יש להבחין בין בלט דיסק לפריצת דיסק ורק הראשון לא נחשב כנובע מטרומה.
- הממצאים שנתגלו אצל המערער בבדיקותיו אינם מלמדים רק על קיומם של שינויים ניווניים ואפילו פרופ' ביאליק בחוות דעתו מיום 9.8.07, בתיאור ממצאי הבדיקה מיום 18.3.06, קובע כי:
- "ביום 18.3.06 תואר בבדיקה על ידי תהודה מגנטית בלט דיסק שישי וחמישי בנוסף לשינויים ניווניים"**
3. יש להיזהר, לטעמנו, מהסקת מסקנות רק מן העובדה כי המערער לא התלונן על כאבים בעמ"ש צווארי ולא קיבל טיפול בשל כך. העובדה כי אדם איננו מתלונן ואינו נזקק לטיפול, אינה מלמדת בהכרח על העדר כאב או בעיה, אלא רק על השלמה עם רוע הגזרה והבנה כי לעתים למיחושי צוואר וגב אין טיפול אמיתי ועל הסובל מהם ללמוד לחיות עמם ולהתמודד עם הסבל.
- מאידך, משתוצאות בדיקות MRI מלמדות על קיומם של נזקים פרי טראומה, אין להתעלם מכך.
- עוד יצוין כי הטענה שהמערער לא התלונן על כאבי צוואר אינה עולה בקנה אחד עם מסמכים רפואיים בתיקו הרפואי של המערער. כך ביום 19.5.97, נכתב בדו"ח סיכום טיפול שקיבל המערער במכון לפיזיותרפיה מבי"ח רמב"ם, כי המערער סובל מכאבי צוואר מזה שנים. במועד זה היה המערער רק בן 30. לא ניתן לקבוע כי בגיל כזה סובל המערער משינויים ניווניים האופייניים לבני גילו.
4. כן אין להתעלם מתיאור המערער את צורת עבודתו שנתמך בעדות העד מטעמו ובמסמכים המצויים בתיק הרפואי, החתומים ע"י רס"ן בן סימון, ועל ידי סא"ל גבי בן דוד. אלו תארו עבודה הכרוכה בהרמת משאות עבודה בגבהים, בכיפוף ובמתיחה ובתנחות שונות. תוארה עבודה שהיא עבודת טכנאות שדה המחייבת בדיקת טנקים, תותחים וכיוצא באלה, במקומות אימוניהם.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

- 1 אין צורך בתיאור נסיבות היווצרות מיקרוטראומה בענייננו. ביצוע עבודה כגון זו שביצע
 2 המערער במשך שנים סותרת הטענה כי פגימות בעייש צווארי אינן קשורות לתנאי שירותו
 3 ונובעות משינויים ניווניים אצל בני גילו של המערער. מדובר במערער אשר ביצע עבודה לא
 4 שגרתית, עבודה פיזית הכרוכה במאמץ וביצועה נעשה בתנאי שדה. לא ניתן להתעלם כליל
 5 מעובדה זו, ומתרומתה להיווצרות פגימות בעייש צווארי אצל המערער, אפילו זה סובל
 6 בנוסף משינויים ניווניים האופייניים לבני גילו.
- 7
- 8 עוד אין להתעלם מן העובדה כי פרופ' ביאליק מודה שבד"כ שינויים ניווניים מופיעים אצל
 9 רוב בני האדם בעשור החמישי או השישי לחייהם ואילו אצל המערער הופיעו הסימנים כבר
 10 בשנות ה-40 לחייו או בעשור השלישי לחייו, כעולה ממסמך סיכום טיפול המכון
 11 לפיזיותרפיה בבי"ח רמב"ם מיום 19.5.97.
- 12
- 13
- 14 כמו כן, מן העובדה שכאביו של המערער פסקו, לטענת פרופ' ביאליק, עם תום שירותו, יש
 15 ללמוד דווקא על קשר בין טיב עבודתו וטראומות שנגרמו לגבו ולעייש צווארי.
- 16
- 17 עוד לא מצאנו ממש בקביעות פרופ' ביאליק כי טיב עבודת המערער היה צריך לגרום דווקא
 18 לפגימה בעייש מותני אצל המערער ולא צווארי. המערער תיאר עבודה המבוצעת בתנחות
 19 שונות, שינויי תנוחת צוואר, כיפופים ומתיחות ולא רק עבודה הכרוכה בהרמת משאות.
 20 ולפיכך, אפשר ואפשר כי עבודה כזו גורמת גם לבעיות בעייש צווארי.
- 21
- 22 מכל האמור לעיל, מתיאור המערער את נסיבות עבודתו ומהאמור בחוות דעת ד"ר קליגמן,
 23 אנו מעדיפים חוות דעת ד"ר קליגמן וקובעים קשר סיבתי בין תנאי שירותו של המערער
 24 והפגימה בעייש צווארי.
- 25
- 26 **III בעיות בברך שמאל:**
- 27
- 28 בויכוח שנתגלה בין פרופ' ביאליק וד"ר קליגמן, לעניין נכותו של המערער בברכו השמאלית,
 29 אנו מעדיפים חוות דעת ד"ר קליגמן.
- 30
- 31 יצוין כי אין מחלוקת בין הצדדים כי הנזק שנתגלה בברך שמאל אצל המערער בבדיקת
 32 MRI היה נזק גדול מנזק של שינויים ניווניים, ונמצא קרע שהוא פרי טראומה.
 33

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים – משרד הביטחון – אגף השיקום

3. עוד לא מצאנו הסבר בחוות דעת פרופ' ביאליק לעובדה כי שינויים ניווניים אופייניים לבני גילו, הופיעו רק בברך אחת אצל המערער. כמו כן, לו הקרע בסהרון ברך שמאל נגרם ממשקל עודף של המערער, מדוע לא הייתה לכך השפעה על הברך השנייה?
4. אין זאת אלא שתנאי עבודתו של המערער, הצורך לבצע עבודה תוך כריעה, כיפוף ברכיים ותנוחות שונות, הביא לסיכונים מוגברים, ולטראומה לברכו של המערער לעניין זה מסביר השוני בין הברכיים אצל המערער, כאשר לאדם בדי"כ יש חלק דומיננטי והוא בדי"כ אינו מפעיל לחץ שווה על שתי ברכיו כשהוא נאלץ לבצע עבודות בתנוחות שונות.
5. עוד נציין כי מעדות המערער ועדו, עולה שהמערער כן ביצע עבודות במאמץ בהם נדרש לקפוץ ולדלג אל הכלים אותם בדק ומהם.
6. לטעמנו, אין די בעובדה לבדה כי הנזק אירע לאחר שנות שירות ארוכות כדי לשלול קשר אפשרי בין תנאי השירות והנזק בברך שמאל אצל המערער. תיאור המערער את תנאי עבודתו לא נסתר ובמקרה כזה, ראוי המערער ליהנות מהספק, כאשר אין מחלוקת שביצע עבודה פיסית קשה בתנוחות שונות, תוך הפעלת לחץ גם על ברכיו. זאת במיוחד כאשר למערער לא נגרם נזק שווה בשתי ברכיו.

סיכום

- לאור כל זאת, אנו מקבלים ערעור המערער בחלקו וקובעים קשר של גרימה בין תנאי שירותו ובפגימות בעמ"ש צווארי ובברך שמאל.
- אשר לפגימה שהביאה לבעיות טחורים אצל המערער – אנו קובעים כי תנאי שירותו של המערער החמירו ב-60% מצבו בתחום זה.
- המשיב ישלם למערער הוצאות ההתדיינות בסך כולל של -3,500 ₪ וכן ישיב למערער תשלום ששילם למומחה מטעמו, ד"ר קליגמן, עפ"י קבלה שתומצא בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד התשלום ועד ההשבה בפועל.

המזכירות תשלח העתק פסה"ד לב"כ הצדדים ותשיב תיקו הרפואי של המערער למשיב.

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 471-08-08 ורובל נ' קצין התגמולים - משרד הביטחון - אגף השיקום

ניתן היום, ט"ו אדר ב תשע"א, 21 מרץ 2011, בהעדר הצדדים.

1
2
3
4
5

מר דוד לוקוב
חבר הוועדה

פרופ' איתנן פלדי
חבר הוועדה

ישראלה קראי-גירון, שופטת
יו"ר הוועדה

6
7

בית משפט השלום - חיפה
 אני מאשר
 שהעסק זה נכון ומתאים למקור
 23-03-2011
 זהבה לוי, מרכזת זכירה (108)